

Naturskyddsföreningen | Bra Miljöval

Budtransporter

(Lättgoods)

Kriterier 2016:1

Bra Miljöval

Bra Miljöval

Naturskyddsföreningens miljömärkning

Naturskyddsföreningen är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening utan vinstintressen. Omsorgen om miljön och människors hälsa är vår drivkraft. Vi har bidragit till att säl, havsörn och pilgrimsfalk inte längre är utrotningshotade i Sverige. Vi värnar om den biologiska mångfalden och arbetar för att stoppa klimatförändringar, försurning, övergödning, spridningen av skadliga kemikalier och mycket annat.

Men det räcker inte att skydda naturen i reservat eller stoppa enskilda förorenare. Den totala miljöbelastningen måste minska. Företag som miljöanpassar sin produktion och sina produkter är mycket viktiga i det arbetet.

Bra Miljöval är Naturskyddsföreningens eget miljömärke och ett av våra verktyg för att driva utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Bra Miljöval ställer höga miljökrav på de produkter och tjänster som får märkas.

Bra Miljöval är en så kallad typ I-märkning. Det vill säga en tredjepartsmärkning som är oberoende i förhållande till inblandade parter. Bra Miljöval är medlem i GEN (Global Ecolabelling Network) som är ett internationellt nätverk av miljömärkarorganisationer. För att säkerställa att Bra Miljöval uppfyller kraven på ett kvalitetssäkrat system har miljömärkningen granskats enligt GENICES (Global Ecolabelling Network's Internationally Coordinated Ecolabelling System).

Tack vare Bra Miljöval har hundratals produkter gjorts om och miljöanpassats. Märkningen har lett till konkreta resultat. Till exempel har Bra Miljöval bidragit till att fosfater fasats ut och förbjudits i tvättmedel inom EU. Bra Miljöval Livsmedelsbutik drev fram de första miljömärkta, ej kvicksilverbaserade, knappcellsbatterierna och fick producenter av självspeglade vykort att byta till sådana för hela svenska marknaden. Märkningen uppmuntrar också till minskad nykonsumtion t.ex. genom att märka Second handkläder och kläder som är redesignade.

Ett annat exempel är att el märkt med Bra Miljöval har ställt krav på vattenflödet genom vattenkraftverk och därmed gynnat växter och djur i älvsträckorna. Märkningen bidrar också till att det utförs åtgärder för energieffektivisering och för att bygga omlöp för fisk runt vattenkraftverk. Bra Miljöval hjälper också konsumenter att välja de transportslag som har lägst miljöpåverkan. I kriterierna för försäkringar ställer Bra Miljöval bland annat miljökrav på licenstagarnas kapitalförvaltning.

I konsumenternas ögon är märkningen Bra Miljöval en trovärdig signal. För licenstagaren ger märkningen konkurrensfördelar.

Bra Miljöval

Läs mer om Bra Miljöval och ladda ner kriterier på www.bramiljoval.se

Information in English, see www.bramiljoval.se

På Grön Guide kan man få andra miljötips www.naturskyddsforeningen.se/gron-guide

För ytterligare information kontakta Naturskyddsföreningen, Första Långgatan 28 B, 413 27 Göteborg,

e-post: gbg@naturskyddsforeningen.se

Innehåll

Förord.....	4
Syfte.....	5
Kriteriernas omfattning.....	5
1 Generella krav.....	6
2 Krav – Begränsad klimatpåverkan.....	7
3. Krav – Frisk luft.....	8
4. Krav – Giftfri miljö.....	9
5. Valbara krav.....	10
Definitioner.....	12

Förord

Budtransporter märkta med Bra Miljöval är ett av Naturskyddsföreningens verktyg för att driva utvecklingen mot ett mer hållbart transportsystem. Det här är 2016 års miljökriterier för Budtransporter. I dessa fastställer Naturskyddsföreningen hur Budtransporter ska utföras för att kunna märkas med Bra Miljöval. Kriterierna heter Budtransporter (Lättgods) och benämns som Budtransporter i detta dokument, men kan även avse andra typer av godstransporter som uppfyller kraven.

De senaste 20 åren har antalet lätta lastbilar exploderat och körsträckan för dessa fordon har också fördubblats under samma period. Begränsad klimateffektivisering och ökande körsträckor har lett till att växthusgasutsläppen från tunga och lätta lastbilar har ökat.¹ Utsläppen till luft av partiklar och kväveutsläpp från vägtrafiken har under samma period minskat ordentligt men trots detta är det fortfarande långt kvar till miljö kvalitetsmålet Frisk luft. De sociala villkoren för chaufförerna i branschen är ofta pressade och det förekommer allt fler oseriösa aktörer.

Naturskyddsföreningens vision med dessa kriterier är att bidra till att budtransporter utförs effektivt med fordon som har minsta möjliga påverkan på miljön som t.ex. cykel, elbil eller lätt biogaslastbil. Vi vill se en högre andel el och förnybart drivmedel med hög klimatprestanda. De personer som utför transporter behöver även ha schyssta sociala villkor för att kunna utföra transporter på bästa möjliga sätt ur miljösynpunkt. Vidare ska påverkan på den lokala miljön vara så liten som möjligt genom hög reningsgrad i bilarna och att fordonen tvättas i tvätthall med miljömärkta tvättmedel.

I denna version av kriterierna förändras kraven från att enbart ställa krav på andel icke förnybar energi till att ställa krav på utsläpp av växthusgaser (koldioxidekvivalenter) för hela livscykeln samt att max 10% av drivmedlet som används får vara fossilt. Kraven på miljöfarliga utsläpp skärps och för transportmedel som drivs av el ökar kravet på andel el märkt med Bra Miljöval. I kriterierna ställs även krav på ökad kännedom om drivmedlets ursprung och spårbarhet. Helt nya krav gällande sociala villkor för förarna samt giftfri miljö införs. Att som privatkonsument eller företag välja Budtransport märkt med Bra Miljöval bidrar till lägre klimatpåverkan, renare luft, trivsammare miljö och ett effektivare transportsystem.

Kriterierna för Bra Miljöval Budtransporter är fastställda av Naturskyddsföreningens generalsekreterare. Ett flertal licenstagare, personer och företag har delat med sig av värdefull kunskap och synpunkter och tackas härmed.

Eva Eiderström
Chef för Bra Miljöval

¹ Trafikanalys Lastbilars klimateffektivitet och utsläpp, Rapport 2015:12

Syfte

Syftet med dessa kriterier är att bidra till:

- Begränsad klimatpåverkan²
- Minskad resursanvändning
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Schyssta sociala villkor

Den övergripande målsättningen med kriterierna är ett effektivt system för budtransporter där cykel, elfordon och fordon drivna med förnybara drivmedel är en självklar del i transportsystemet.

Kriteriernas omfattning

Kriterierna gäller från 2016-03-01 tills nästa reviderade kriterie träder i kraft, tidigast 2019-03-01. Ett företag som vill märka en tjänst med Bra Miljöval ska uppfylla de krav som anges i detta kriteriedokument (se undantag här nedanför) med tillhörande licensvillkor, samt upprätta ett licensavtal med Naturskyddsföreningen.

Det som kan märkas med Bra Miljöval är Transporttjänsten, det vill säga den förflyttning av gods som görs med ett eller flera fordon. Kraven som anges i dessa kriterier ställs på snittvärdet för hela den fordonsflotta som används för den tjänst som omfattas av licensen, inklusive de fordon som tillfälligt hyrs in för att utföra tjänsten, beräknat per kalenderår.

Transporttjänsten kan som exempel omfatta:

- Ett helt system av Transporttjänster som saluförs under ett och samma varukännetecken, eller
- En del av ett system, så som en specifik tjänst.

Kraven är satta per fordonskilometer, vilket innebär att transporttjänster som utförs med tyngre fordon har svårt att klara dessa kriterier för Budtransporter. Tyngre transporter hänvisas istället till våra krav för Godstransporter.

Undantag

- Licensstagare som enbart kör budtransporter med cykel (utan elassistans) behöver utöver licensvillkoren enbart uppfylla följande kriterier:
 - 1.1 Miljöpolicy
 - 1.5 Sociala krav
- Licensstagare som enbart kör budtransporter med cykel med elassistans, eller moped klass II med elmotor, behöver utöver licensvillkoren enbart uppfylla följande kriterier:
 - 1.1 Miljöpolicy
 - 1.5 Sociala krav
 - 2.3 Begränsad klimatpåverkan från el

² Naturskyddsföreningens anser att de svenska klimatutsläppen ska vara nära noll samt att energianvändningen ska vara halverad senast år 2030.

1 Generella krav

1.1 Miljöpolicy

Licenstagaren ska ha en implementerad miljöpolicy fastställd av företagsledningen där Licenstagaren åtar sig att kontinuerligt förbättra företagets miljöprestanda. Den ska omfatta den verksamhet som utför transporterna, inklusive underleverantörer.

1.2 Beräkning av utsläpp

Licenstagaren fyller i och beräknar alla värden i ansökningsblanketten, Bilaga A (Exceldokument). Där finns även instruktioner för hur värdena ska tas fram. I Bilaga A sker beräkningarna med Naturskyddsföreningens schablonvärden och enligt standard SS-EN 16258:2012 (Metoder för beräkning och rapportering av energiförbrukning och utsläpp av växthusgaser inom transportsektorn).

1.3 Krav – Social hänsyn

Licenstagaren ska erbjuda anställda som utför transportuppdrag åt Licenstagaren, följande villkor ur ”Transportavtalet”, därefter gäller motsvarande villkor ur nästkommande kollektivavtal. I vissa fall kan andra kollektivavtal vara tillämpliga, t.ex. ”Miljöarbetaravtalet”, i dessa fall ska motsvarande villkor gälla.

Arbetstid 3 §

Avlöning vid åkeriarbete 4 §

Övertid 9 §

OB-tillägg 10 §

Semester 13 §

Licenstagaren ska säkerställa att ovanstående även gäller underleverantörer. Den ersättning som utgår till underleverantörer ska vara så stor att den täcker företagets kostnader.

Kollektivavtal mellan Svenska Transportarbetarförbundet och Biltrafikens Arbetsgivareförbund, avtalsperiod 1 mars 2013 – 31 mars 2016.

Med underleverantör avses åkare som utför transportuppdrag åt Licenstagare.

Motivering till kraven

- [1.3] Arbetsförhållandena i branschen kan vara pressade och det finns flera oseriösa aktörer på marknaden.

2 Krav – Begränsad klimatpåverkan

För att bidra till att uppnå miljö målet ”Begränsad klimatpåverkan” ställer vi krav på:

2.1 Fossila koldioxidekvivalenter (well-to-wheel)

Utsläppen av fossila koldioxidekvivalenter får inte vara högre än 150 gram per fordonskilometer. Drivmedlets hela livscykel ska tas med i beräkningen (enligt Well-to-Wheel). Gas inköpt enligt ”Grön gas-principen” godkänns. Beräkning ska ske i Bilaga A.

2.2 Andel fossil energi (tank-to-wheel)

Av den totala mängden energi som används för hela transporttjänstens fordonsflotta får max 10 procent vara av fossilt ursprung (enligt Tank-to-Wheel). Gas inköpt enligt ”Grön gas-principen” godkänns. Beräkning ska ske i Bilaga A.

2.3 El

100 procent av den el som fordonen laddas med vid långtidsladdning, ska vara märkt med Bra Miljöval eller uppfylla motsvarande krav.

2.4 Hållbarhet för drivmedel

Licenstagaren ska säkerställa att det förnybara drivmedel som används för att köra fordonen uppfyller hållbarhetslagen³ samt att drivmedlet inte innehåller råvaror från primär palmolja.

Med primär palmolja avses olja som utvunnits ur oljepalmens frukter och inte har nyttjats i en annan produkt.

Motivering till kraven

- [2.1] Miljöpåverkan för olika drivmedel kan variera kraftigt, därför ska Licenstagaren använda livscykelvärden för drivmedlet så att hela klimatpåverkan från det att drivmedlet tas fram tills det används i fordonet.
- [2.2] Detta krav reglerar att mindre fordon med lägre förbrukning per fordonskilometer inte kan köras på en större andel fossilt drivmedel än vad större fordon kan. Kravet är även lättare att kommunicera än gram koldioxidekvivalenter.
- [2.3] El märkt med Bra Miljöval är av förnybart ursprung och uppfyller höga miljökrav vid produktionen. Övrig ursprungsmärkt förnybar el uppfyller inte dessa miljökrav.
- [2.4] Syftet med hållbarhetskriterierna är att säkerställa att de biodrivmedel som finns på marknaden är hållbara. Naturskyddsföreningen har länge arbetat med palmoljafrågan genom våra partnerorganisationer i syd och har därigenom tagit del av hur konsumtionen och produktionen ökar, vilket leder till förödande konsekvenser för miljö och människor i produktionsländerna.

³ Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och förordning 2011:1088

3. Krav – Frisk luft

För att bidra till att uppnå miljömålet ”Frisk luft” ställer vi krav på:

- 3.1 Genomsnittlig utsläppsklass**
Genomsnittlig utsläppsklass för fordonsflottan ska vara som lägst Euro 5,0. Inget fordon får ha en lägre utsläppsklass än Euro 4. Beräkning ska ske i Bilaga A.
- 3.2 Utsläppsklass vid nyanskaffning**
Vid nyanskaffning av fordon som ska användas i transporttjänsten ska varje fordon som lägst uppfylla kraven för senaste utsläppsklass.
- 3.3 Elmoped**
Endast moped driven med elmotor får användas inom den miljömärkta transporttjänsten. Övriga miljöanpassade mopeder kan godkännas efter diskussion med Naturskyddsföreningen.

Motivering till kraven

- [3.2] Utsläppen från biltrafiken beräknas bidra till flera tusen för tidiga dödsfall per år i Sverige och stort lidande i form av ökade sjukdomsfall och besvär. De höga halterna av kvävedioxid orsakas till stor del av den lokala trafikens utsläpp, där en ökad andel dieselfordon utgör ett problem. Utsläppsklasserna ställer bland annat krav på begränsning av utsläppen av partiklar, kväveoxider, kvävemonoxid och kolväten⁴.
- [3.3] Mopeder med äldre tvåtaktsteknik är fortfarande vanliga och ger upphov till stora miljö- och hälsofarliga utsläpp. De medför även buller i närmiljön.

⁴ Trafikverket, vägtrafikens utsläpp, www.trafikverket.se/Privat/Miljo-och-halsa/Halsa/Luft/Vagtrafikens-utslapp/

4. Krav – Giftfri miljö

För att bidra till att uppnå miljömålet ”Giftfri miljö” ställer vi krav på:

4.1 Tvätt av fordon (gäller inte cyklar)

Fordonen får inte tvättas på annat ställe än i tvätthallar. Dessa tvätthallar ska vara utrustade med slam- och oljeavskiljare, rening av miljöskadliga ämnen samt vattenåtervinning⁵. Om Svanen-märkt tvätthall finns där transporttjänsten utförs ska fordonen tvättas där (om tvätthallen rymmer fordonet).

4.2 Fordonstvätt- och avfettningsmedel (gäller inte cyklar)

Endast sådana fordonstvätt- och avfettningsmedel får användas som är märkta med Bra Miljöval, Svanen eller finns upptagna på Naturskyddsföreningens Kemikaliesvepet.

Motivering till kraven

- [4.1] Smutsvatten från tvätt av fordon innehåller föroreningar som metaller, oljerester, kemikalier från bilvårdsmedel med mera och är skadligt för människan och miljön. Beroende på var bilen tvättas hamnar tvättvattnet antingen orenat ut i närmaste vattendrag eller så går det med dagvattenledningarna till det kommunala reningsverket där vattnet inte kan rensas från alla skadliga ämnen.⁶ Med detta krav vill vi minska de skadliga utsläppen av miljöpåverkande ämnen i avloppsvattnet, minska användandet av farliga kemikalier samt åtgången av vatten.
- [4.2] Kriteriet syftar till att bidra till att färre miljö- och hälsofarliga kemikalier hamnar i naturen.

⁵ Efterföljande rening kan uteslutas om provtagning visar att mängdkraven i Naturvårdsverkets Branschfaktablad Fordonstvättar, utgåva 1 2005, och kommunala krav som finns för utsläpp till kommunens avloppsanläggning uppfylls.

⁶ Göteborgs stad, tvätta inte bilen på gatan.

5. Valbara krav

För att styra mot ytterligare förbättringar ska Licenstagaren uppfylla **minst två** av nedan sju krav (5.1 - 5.7).

Valbara krav där Licenstagaren aktivt ska arbeta för att minska antalet körda kilometer med förbränningsmotor:

- 5.1 Minst 10 procent cykel eller moped klass II**
Minst 10 procent av antal utförda transportuppdrag, inom den miljömärkta transporttjänsten ska utföras med cykel eller moped klass II (elassisterade respektive med elmotor)
- 5.2 Minst 20 procent eldrivet fordon**
Minst 20 procent av alla de fordonskilometer (utöver cykel) som utförs inom den miljömärkta transporttjänsten ska köras med eldrivet fordon.
- 5.3 Användande av digitala system och/eller rutiner**
Licenstagaren ska använda digitala system och/eller rutiner för att minska antalet körda kilometer. System som Naturskyddsföreningen godkänner är digitalt ruttoptimeringssystem och/eller att Licenstagaren tillsammans med sina kunder använder rutiner eller digitala system som minskar antalet bomkörningar⁷.
- 5.4 Tidsstyrning genom prissättning och information**
Genom prissättning tillsammans med information ska Licenstagaren försöka påverka kunden mot miljöeffektiva leveranstider – ju kortare tid från beställning till leverans desto dyrare frakt.

Valbara krav där Licenstagaren aktivt ska arbeta för att minska energianvändningen vid körning:

- 5.5 Inköp av energieffektiva däck**
Vid inköp av däck till fordonen ska följande klasser uppfyllas:

Däckklass	Energieffektiviseringsklass ⁸
C1 Sommar (Personbil)	B
C1 Vinter (Personbil)	B
C2 Sommar (Lätt lastbil)	B
C2 Vinter (Lätt lastbil)	C

- 5.6 Sparsam körning**
Alla förare som kör miljömärkta transporter för Licenstagaren ska utbildas i sparsam körning. För att förarna sedan ska behålla ett sparsamt körsätt ska Licenstagaren använda system och metoder som på ett systematiskt sätt mäter och rapporterar fordonens energianvändning samt återkopplar detta till föraren.⁹

⁷ Budfordonet åker till upphämtningsadressen men det finns inget bud att hämta pga. att kunden har missat att avboka körningen.

⁸ Den 1 november 2012 infördes energiklassning på däck till personbil, lastbil och buss. Energimärkningen visar information om energieffektivitet, väggrepp vid vått väglag samt buller. På EU-nivå förväntas energimärkningen på sikt kunna spara 5 procent av den totala användningen av bränsle till transporter. När det gäller däckets energiklass är skalan graderad från A till G, där energiklass A är effektivast och har ett lågt rullmotstånd.

⁹ Trafikverket, Sparsam körning

Valbart krav där Licenstagaren själv väljer inriktning

5.7 Optimering av verksamhet

Licenstagaren initierar själv ett eget arbete (som inte omfattas av punkterna 5.1 – 5.6) som leder till en bestående minskning av antalet körda kilometer med förbränningsmotor eller energianvändningen vid körning. Åtgärderna ska kunna spridas för att även andra verksamheter ska kunna använda sig av förfarandet.

Motivering

Detta kriterium ger Licenstagaren möjlighet att applicera de krav som fungerar på den aktuella verksamheten. Övriga krav kan inspirera mot fortsatt förbättringsarbete.

- [5.1] I större städer ställs allt mer krav på bilfria stadskärnor. Större budfirmor kan med fördel anlita lokala cykelbudfirmor för budleveranser av t ex brev och småpaket.
- [5.2] De fordon som har minst miljöpåverkan används för så hög andel av frakterna som möjligt för att minska miljö- och hälsopåverkan från transporter.
- [5.3] Genom smarta system/rutiner optimeras fordonsflottan och antalet totalt körda kilometer minskar. Exempel på system är smarta postlådor som känner av när det finns post som ska hämtas eller genom väl implementerade rutiner där kund meddelar Licenstagaren när det inte finns någon post att hämta.
- [5.4] Med miljöeffektiva leveranstider avses tidsramar för hämtning och leverans som gör att samlastning kan öka.
- [5.5] Genom att välja de mest energieffektiva däcken kan drivmedelsförbrukningen minska med upp till 10 procent¹⁰.
- [5.6] Utbildning i sparsam körning ger oftast en stor minskad energianvändning vid körning, dock med kraftigt avtagande effekt i takt med att föraren återgår till gamla körvanor. En ökad användning av system som på ett systematiskt sätt mäter och rapporterar fordonens energianvändning samt återkopplar detta till föraren kan bidra till att minska förbrukningen genom att stödja och befästa ett sparsamt körsätt.
- [5.7] Genom att lämna kravet fritt för kreativitet hoppas vi kunna nå innovativa lösningar som kan leda till förbättringar i branschen.

¹⁰ Upphandlingsmyndigheten, Energimärkning av däck..

Definitioner

För definition av olika fordonstyper/vägtrafikdefinitioner – se Transportstyrelsen.se

Biodrivmedel	Vätskeformiga eller gasformiga bränslen som framställs av biomassa och som används för transportändamål ¹¹ .
Drivmedel	Ett bränsle som är avsett för motordrift eller energi i annan form som också är avsedd för motordrift ¹²
Fordonskilometer	Det sammanlagda antal kilometer ett fordon förflyttar sig.
Fordonstyper	Exempel på olika fordonstyper är cykel, moped, lätt lastbil, personbil.
Fossilt drivmedel	Drivmedel som tillverkas från icke-förnybara råvaror såsom olja, fossilgas eller kol.
Grön gas-principen	Lika stor volym biogas som tankas i ett system där även naturgas distribueras ska tillföras systemet.
Hållbarhetslagen	För att bränslen ska betraktas som hållbara ska det i hela produktionskedjan, från råvaruproduktion, via framställning till slutanvändning, kunna styrkas att hållbarhet uppnås. Bakgrunden finns i ett EU-direktiv (Förnybartdirektivet) om främjande av förnybar energi som sätter upp mål och kriterier. Hållbarhetskriterierna som ska uppfyllas för att biodrivmedel eller flytande biobränslen ska anses hållbara omfattar krav om minskade växthusgasutsläpp och särskilda krav på markanvändning. Det finns också krav på fysisk spårbarhet av bränslet vilket innebär att aktörer i hela produktionskedjan har ett ansvar att uppfylla hållbarhetskriterierna och lämna information om hur de gör det, vidare till nästa aktör. ¹³
Koldioxidekvivalenter	Gemensam måttenhet för utsläpp av växthusgaser. Anger mängd av en växthusgas uttryckt som den mängd koldioxid som ger samma klimatpåverkan.
Ruttoptimering	Möjligheten att planera och optimera en hel fordonsflotta.
Schablonvärden	Värden som Naturskyddsföreningen fastställt inom olika områden. Kan anges för drivmedel, produktionsmetoder, fordon, system etc.
Tank-to-Wheel	Avser utsläpp vid förbränning från bränsletanken till hjulen.
Utsläppsklasser	Utsläppsklasser för bilar, lastbilar och bussar anger fordonens högsta tillåtna utsläpp av koloxid, kolväten, kväveoxider och partiklar. Bilmodeller äldre än 2011 klassas enligt Miljöklasser. Euro 5: alla nya bilar som säljs från och med den 1 januari 2011 måste uppfylla dessa krav. Euro 6: obligatorisk för alla nya bilar som säljs från och med den 1 september 2015. Utsläppsklass El: gäller bilar som drivs enbart med elektricitet från batterier. Utsläppsklass Elhybrid: gäller bilar som drivs med både ett flytande drivmedel och elektricitet från batterier, kondensator, ett svänghjul, en generator eller annan anordning för lagring av elektrisk energi. Utsläppsklass Laddhybrid: Gäller för elhybrider som även kan laddas med el utifrån. ¹⁴
Well-to-Wheel	Avser utsläpp vid produktion av drivmedlet + utsläpp vid förbränning i fordonet.

11 Enligt Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

12 Enligt Drivmedelslagen (2011:319)

13 Energimyndigheten, Hållbarhetslagen

14 Konsumentverket, Bilsva, A till Ö.

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen. Box 4625, 11691 Stockholm.
Tel 08-702 65 00. info@naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen är en ideell miljöorganisation med kraft att förändra. Vi sprider kunskap, kartlägger miljöhot, skapar lösningar samt påverkar politiker och myndigheter såväl nationellt som internationellt. Föreningen har ca 224 000 medlemmar och finns i lokalföreningar och länsförbund över hela landet.

Vi står bakom världens tuffaste miljömärkning
Bra Miljöval.

www.naturskyddsforeningen.se

Bra Miljöval